

Издаје Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новача.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Протокола нашег у
црнор. полит. комитету
председништва од 11. Ма-
рца 1884. г. на Цетињу.
а може се и картом укуп-
ног на пошту у Котор.
Донети штамп. у редакци-
ону Гласника Црногорца.

За остале издаје те од
редакције. За издаје ван-
е на дужи вријеме.

ЦЕТИЊЕ, 10. Марта.

Господар и народ — то су: ду-
ша и тијело. Као што душа оживља-
ва тијело, тако и добар Господар
оживљава народ. Нема веће среће за
народ но кад он има таквога госпо-
дара, који се очински брине о срећи
и благостању свога народа; а нема
опет веће среће за господара но кад
му Бог да да влада над онаквим на-
родом који му је покора и послуша
и стара се искрено испуњавати њего-
ву вољу, његове наредбе и заповије-
ди. Срећан је онај народ који има
таквога господара, који види у своме
народу своју дјечу а не робље, а сре-
ћан је и онај аладалац, на којег гле-
да народ као на свога оца: са љубав-
љу и поштовањем синоћним, а не са
љубављу притворном, спљаш-
њом, и поштовањем које произлази не
из љубави но из страха. Благо наро-
ду у којему је господар доступан на-
роду те народ може к њему слободно
приступити и изказати све своје нуж-
де и потребе. Благо држави у којој
нема међе која дијели владоца од на-
рода и народ од владоца; а тешко
народу гдје је постављена преграда
међу владоцем и народом те ни ти мо-
же владалац видјети радости и жало-
сти, богатства и сиромаштине свога на-
рода, нити може народ доћи к своме
господару да му се похвали кад је у
доброј и радости, нити да му се по-
кажи и ште помоћи кад је у злу и
жалости.

Лијено ли је видјети кад госпо-
дар једнога народа отиде кроз народ
на га окупила око себе те га пита о
његовом стању: како му је, како жи-
ви, што ради, што има, је ли слободан,
је ли му правично; те га научи што мо-
ра чинити да буде срећнији и бога-
тији. Овакви поступци господара зе-
мље онеселе народ, подријеле га к
раду, утврде га у свему ономе што је
добро, што је праведно и што је по-
штено.

Овакви одношаји били су, а јесу
и сада, међу црногорским господа-
рима и црногорским народом.

Кад су црногорски Господари по-
зивали народ свој у бој против ду-
шманина — Црногорци се листом ода-
зиваху позиву својих господара на
пјеху заједнички у крваву борбу, —
пјаше Господар заједно с народом у
борбу да чувају свети аманет, који им
бјеше Богом завјештан још од про-
пасти царства српског, — тај аманет
бјеше: *српска вјера, српско име, срп-
ска слобода*. И сачуваше Црногорци
ту светињу. Четири стотине година
ором великог Душана вијаше се поно-
сито по планинама и лит пама црно-
горскијема, но овоме кршу мученич-
коме, те га Црногорци не пушташе да
га оклада поганска душманска рука.
Овај аманет Црногорци чувашу кад
Црна Гора бјеше „сирак тужан без
нигдје никога, једна сламка међу ви-
хорове“; кад српско племе мртвијем
сном спаваху. Кад се, после дугота
санка, поче будити српски народ Цр-
ногорци му показаше поноситог орла
Душанова и довикнуше му са висина
Ловћена, Кома и Дурмитора: *сво бра-
ћо! доранисмо вам ову светињу срп-
ску не оказану. Узмите овај барјак,
разијте га, и устајте против душма-
нина да мјесто луне, метнете на срп-
ско небо српски крст.*

Народ устаде, протрља очи иза
дугог санка, прекрети се светијем кр-
стом хришћанским, узме мач у руке
и стресе са себе тешке окове роп-
ства. Подиже се олар прав на камен

крвави. Обрадова се слободи браће
своје Црна Гора, та вјечна мученица
за браћу своју, та вјечна бранитељка
српске слободе.

У једноме позиву владике Васи-
лија Петровића-Његоша, којим пози-
ваше у бој народ свој, читамо следеће:
„Народе црногорски, брдски, зетски и
приморски! ево иде душманин против
нас са сваке стране. Устајмо сви и
боримо се јуначки нека буде наш цр-
ногорски, славено-српски народ при-
мјером свему славено-српском народу
у његовој борби против душманина.
Пријед погинућемо сви но допустимо
душманима да нашу слободу погаве.
Нека наша земља нашу крв попије
пријед но допустимо да душманска
пога погази нашу земљу. Ми се мора-
мо борити не само ради нас, но још
више ради наше браће Срба, који су
у турскоме ропству, јер ако ми поги-
немо, ако се истузи ови свијетлици
који им показује пут из таме у свијет-
лост, из пропасти у спас, изгубиће се
сви у таму и не ће им остати надеж-
де на спасење.“

Овако је било у рату: народ
пјаше радосно за позивом својих
господара; а овако је свагда било и
у миру.

Кад дође вријеме да Црна Гора
бар три четири године почине од ра-
та — Црногорски Господар поче се
старати о унутрашњему благостању
и унапређењу своје државе. Дође ври-
јеме да се школе отварају. Господар
рече: градите школе! И Црногорци
иети час одазваше се вољи Господара
и у тили часак ево ти готово стоти-
на домова за школе.

Дође вријеме да се путови гра-
де, Господар рече: народе потребни
су нам добри путови, с помоћу Божи-
јом вља их градити, руке на рабо-
ту! Народ одмах радосно одазва се
позиву свога љубљенога Господара и
скочи на работу. Својом жељезном ми-
шицом народ раскопа планине, про-
ломи литице, но којима су се само
орлови вијали, или дивља коза и срна
скакутала, и направи дивне путове
који смјело могу конкурисати ма ко-
јима путовима у Јевропи.

Кад народ хоћаше да учини што
год, тако рећи по својој иницијативи,
он свагда пријегађаше к своме Го-
сподару да ниште од њега очински
благослов и највишу помоћ за своју
работу. Господар је свагда срдачно
примио сваки рад, који је излазио из
народа а клопио се добру народа, на
га је не само одобравао но је свагда
притијецао народу у помоћ богатије-
ма даровима својима и сагва свога
узвишенога дома. Сваки рад, који се
је клопио к добру народа, Господар
је примао под своју највишу зашти-
ту, или га је давао под заштиту ко-
јега члана свога узвишенога дома.

Тако је било и овога пута кад
друштво цетињске читконице науми
да подигне на Цетињу један просвјет-
ни дом гдје би се смјестила читави-
ца, библиотека, народни музеј и др.
Друштво се обрати своме Господару
да га моли да овај рад потпоможе
и прими под своју високу за-
штиту. Узвишени наш Господар при-
ми ово предузеће, о користи којег
сувишно је говорити, у своју мило-
стиву пажњу, дарова га богатијем да-
ром и даде за покровитеља свога пре-
драгога сина великога Војводу Зет-
скога Мирка, у част којег одбор
одобри да се овај дом просвјетни на-
зове „Зетски Дом“, као и из уваже-
ња према славној прошлости дивне

Зете, за коју аустро-угарски мини-
стар Калаја говори: „двизајстјековна
борба независност те шаке људи не
побитна је историјска истина, која
садржи у себи свијетовну достојну нај-
боље пажње и која у неколико пр-
стом показује на оно што ће се у
будућности догодити.“

Овај изречи штованог министра
Калаја за сад не могу ништа примет-
нути.

У пошљедним бројевима „Пестер
Лојда“ били су наштампани два чланка.
У једном од истих пресекује се држа-
ње Аустро-Угарске за вријеме пошљед-
не руско-турске рата, и говори се да је
Аустро-Угарска јако погријешила тијем
што није операције руске војске зауста-
вила, него је допустила да Руси мирно
дођу под Цариград. Таквим начином на-
сац овога чланка, који је један од многих
генерала, осуђује Андришићу источну
политику. Ова пресуда не остаде без од-
говора. У истоме „Пестер Лојду“ постојало
се је неки пријатељ Андришићев да, по
могућности, оправда Андришића. И ако је
ово оправдање, и у опште све што је та-
ко речено о рату руско-турскоме, речено
с аустро-угарске тачке гледишта, при-
вешћемо га и ми овдје због његове зби-
љности и да видимо како угарски публи-
циста суди о томе што Руси не узеше
Цариград.

Имећу осталога каже се ту, да је
у оно доба, кад је руска војска Дунав
пријемла, постојало у својој форми обједи-
њене Русије, да послје српског рата не бе задр-
жати ни стопу земље на десној обали
Дунава, да ће сву војску до пошљеднег
момента из близанских земља и пољна-
ских кнежевина повући, и да ће уријеће
свих одношаја на европском пријетли-
јевском конгресу. Децидије послје Пле-
не, уз то се још обавезала Русија, да ни
на који начин не ће Цариград посјести,
сваки претријај тога уговора, и извршито
посједује Цариграда било је за Аустро-
Угарску casus belli.

У овим тешким данима код Пле-
не и деоине, кад је сва руска војска преко
зимо у Балкану била ангажована, било је
више дипломатских мисија од стране руске,
особито мисије принца Александра
хесенског у Бечу, и те су мисије све до-
казивале, како се Русија брине за држа-
ње Аустро-Угарске. Онај невини срп-
ски пуч по себи био је довољан, да пре-
нерали све мјеродавне кругове руске на
и сам двор.

Кад су Руси прешли Балкан и јужно
од Балкана турску војску, распустили, на
кад су се руске воје приближивале Цариг-
раду онда се енглески кабинет опетовно
обратио на Беч, да се заједнички обави-
преставка учини, е да би посљедује Цариг-
рада изашло. У Бечу су пак, обзиром
на постојећи уговор, приустили енглес-
ком кабинету, да у том правцу самостал-
не корак учини; држао се, да није упу-
тио, да се Русија још једном подтеже на
свечано обећање њено. Русија је добро
прорачунала посљедице, које би наступиле
да је упути у Цариград.

Писац спомените има потпуно право,
што држи, да енглеска флота сама по
себи не би могла била, да задржи удаљак
руски у Цариград, али зашто не ће да
увида, да је држање Аустро-Угарске об-
ла да то посједује српска војска?

Русија као да у оно доба није тога
мислила била, да би за интервенцију
Аустро-Угарске „доказ“ било. Руска вој-
ска била је вавремено тешким ратом умор-
ена и раширљива у земљи, којој су пла-
нови већином већ испуњени били, уз то
100 миља удаљена од операционе оснине,
за дећи јој брда и рајета првог реда а у
Цариграду становиштво од једног мили-
она, које је према Русима већином непри-
јатељски расположено. Руска државница
помишљала су том приликом и на своје
савезнице и морала су у себи признати
да ако не могу на Србију рачунати, да
још мање могу на Румунију, која је за
вријеме рата опетовно нудила безком ка-
бинету свој пријетли. Напошљетку су руски
државници знали, да и у унутрашњости
Русије немају из расположеног војне од
50.000 војника. (То никакво не вјерујење).

* Историја Српског народа. В. Ка-
лаја. 148 стр.

— Уј и да би аустро-угарска војска
српска дочекала сјеверно од Балкана
руску војску, прије но што би ова могла
извести офанзиву и уредити предмети се
сјеверно од Балкана, те по томе би не
свој прилици повратак руске војске на
заробљеничке ишао преко Будимпеште и
Беча у Русију.

Русија дакле за то није напустила Цариг-
рад и за то није побрла православно
крст на Аја Софији, што то није кадре
била.

И Русија је одржала све остале тачке
уговора. Није ни стопу земље задржала
осим нешто Бесарабије, извукла је своју
војску из посједних области до пошља-
њег човјека а подржала се ријешању кон-
греса, на ком је, као што писац спомен-
и сам признаје, њена ствар изгубљена
била.

Цео свијет зна, какву је улогу игра-
о бели кабинет, да испуни конгрес к већи-
ном се бели политикци има приписати
што су Русија успрелицава плодова њених
величанствених борбе.

Писац реченог чланка изводи из дела
да се не може казати, да Аустро-Угарска
није операције Русије испрекиршила, него
да их је индиректно потпомогла, и др-
жи је доказом, да је Аустро-Угарска ки-
предстала и потпомогла да од осталих
власника енглеско руске планове на Јев-
ропском истоку побркала и остварила
каково потпомогла до даљих времена.

Аустро-Угарска је то извала у нај-
агоднијем тренутку. Ако се хтјела да ко-
ристи својим јаким стратешким положа-
јем, онда је могла то постићи само тако,
што је пуштала Русију да своје операци-
је у велико изведе, те да јој не буде мо-
гуће повратак из своју операцију осно-
ву на приморска фронта. Да је Аустро-Угар-
ска огласила Русији рат, док је ова још
на лијевој обали Дунава била, онда би Ау-
стро-угарска монархија имала сама уа про-
блематичну помоћ Туреке да изврши бор-
бу против Русије, Србије и Црне Горе.
Било је ствар стајала већ, кад је Русија
била ангажована код Плевне, но и тада не
би ништа био рат, који би имао својих
политичких резултата, ал много жртава у
нову и крви стао. Без сумње пак могло
се све постићи само овдје, кад је Русија
своју мач пријаву и енглеску снагу на-
црпала и тај је разлог руководио ову мо-
ниршију, те је у овом тренутку њено др-
жање било тако, да је Русију на најстро-
жије умјереног приушћало.

Тако бранилац Андришићеве источне
политике.

Као што рекосмо, ми ово навесничко
с тога што је занимљиво и у неколико
набро да расвијетли неке неке бурне дога-
ђаје на истоку. Што се пак саме ствари
тиче, о којој се ту расправља, ми би од
своје стране имали само толико да при-
мјетимо, да резултати источне војне није-
су истина идеал Русије, али да није уједи-
ни онако испало, како је гроф Андришић
себи замислио, који је био у ширинцу, а
који је најрадије жељео, да се одржи вла-
стиско, са реформима неким за које се
Турска способном држала, ал од којих ре-
форма, хришћанска раје но свој прилици
никако вајде имала се би. Јесте истина
да је дјело Русије, ослобођење источних
народа побркало, и да је то једна заслу-
га јевропске а наше аустро-угарске ди-
пломатије која је узела ријешање источ-
ног питања у своје руке га је створила
неку кријарију, створила је подовно стање
на истоку, за које и сами признају да се
само натеом сдржати може и да ће се
исто сурвати, како прва петар дуне. Ако
је у томе какве славе и заслуге, на част
му: но јевропске источне народе много би
боље било, да су тавијем државници настали
великог аналеског народне слободе и више
се бринули за остварење те идеје, него
ли о томе, ко ће коме боље докочати и
погу му подметнути.

Политички преглед.

У прошлеме орглу „Политик“ воја-
вио се један врло интересан чланак о по-
литичкој руској. Због важности свог
чланка принајемо овдје његов сажетак.
„Политик“ овако карактерише руску по-
литику: Почивају од Петра Великог рус-
ка политика игра са двије карте, на ви-
јетих једна је јевропска, а друга азијска,
и овај је условни принцип. Мисао
обраћава тај принцип у програм који

Русије учинi за ове дејести година од Петра Великога овамо. Неки пут Русија у једно исто вријеме, игра са двије карте. Тако је било по ријечима „Политик“ у вријеме последњег руско-турског рата. Русија је учинила велики корак у напреду од ономе што је давно жељела т. ј. у ослабљењу Турске у Јеврони; у исто вријеме повратила је Русија Бесарабију, с друге стране она је учинила други велики успјех те је раширила своје владавине у Азији до Југу. Задаћа нажалост, али и одважне руске политике јест — раширење руског утицаја и значаја како у Јеврони, тако и у Азији. — Давно „Политик“ предвиђа и врло важном питању к одношама Русије к Француској. По мишљењу прашког ортаза, почињу од последњег руско-турског рата, ове двије државе ишле су рука за руку. Кнез Горчаков, који је био велики друг кнеза Бисмарка, почео је јавно симпатизирати француској ренубацији, и у вријеме берлинског конгреса германски канцелар јавно се је жалио на то што је јевропска преса називала руског канцелара одговорником за Француску, и што је почео да пророчи да ће судар Русије са Немачком. „Политик“ даље даје нека објашњења о личности кнеза Орлова, и о томе како мишљење постоји у јеврони о овоме рускоме посланику и вазном политичкоме раднику. Сада се доказује да као год што су у једном дијелу Јевроне држали кнез Орлов највећим другом Германије и некреним присташом руско-германског савеза, тако у другој дијелу Јевроне, а особито у Паризу, кнез Орлов држали су за највећег присташа француске ренубације. Како на једну, тако и са другу страну кнез Орлов користио се је симпатијама и уважењем, и на мишљење и учину, који су се често пута могли читати у немачкој преси против кнеза Горчакова, графа Швапцове и Скобелева нијесу се никада тисали имена кнеза Орлова. По ријечима „Политик“ кнез Орлов био је дубинцем Јевроне као и граф Швапцов. Почињући од 1872 године непрестано је кнез Орлов стаовио у Паризу, а ако се је за то вријеме пробијено неколико француских посланика при ветроградскоме двору; и у Паризу тврди су, изјављали у то да ће кнез Орлов закључити терм савез између Русије и Француске. „Политик“ говори да су се један пут надали у Паризу да ће кнез Орлов замјениити министра спољних послова Гиреа, и радовали су се томе будући су држали кнеза Орлова за највећег друга Француске, а Гире је при томе познат свој Јеврони као највећи присташ Германије. Сада кад је кнез Орлов прешао за посланика у Берлин, Јеврони је јавно узнемирена, јер мисли да ће овај поступак проузрочити још већу дружбу међу Русијом и Германијом. На и само заузеће Мерва доводи се у савез са овим присташама кнеза Орлова из Париза у Берлин. „Политик“ говори: Макар да међу Паризом и Мервом тежи готово сва Јеврона и велики дио Азије, онет међународна одношаја тако су одложни да догађаји који се догађају на једном крају свијета стоје у савез са догађајима који се догађају на другој крају свијета, као да се догађају у најближем сусједству. Из прашког органа тврди и увјерава најбогаташине да Русија овијем поступком има најниродубије цијељ, зато се и није потреба од њега изјавити; за Јеврону је све једно каквијем ће се начином Русија служити да достигне ове мирољубиве цијељ, на макар да ће и тројцарски савезом. Ово је последњи корак којег Русија чини у Јев-

рони да објасни свој положај, своје одношаје и своје цијељ у Јеврони, који је она, да сад, хуједа утврдити. Руски органи успокојавају Инглешку тврдећи да мисија Русије у средњој Азији састоји се у томе да тамо унесе јевропску цивилизацију. Но инглешка преса не вјерује много тијем увјерењима. Она подиже вину против руских освојача у Азији, због чега изгледа као да би могло доћи до свађе међу ове двије државе. Но „Политик“ одриче могућност брзога судара Русије са Инглешком јерко због тога што су руске границе још далеко од инглешких владавина у Азији, а друго због што је Инглешка сада заузета побједима лажног прогеса у Египту. Свакојко „Политик“ тврди да ће Инглешка побједити у Египту, али да ће проћи доста времена док Инглешка уреди ствари у Египту, те за то не ће моћи тако скоро обратити озбиљну пажњу на руску политику у Азији, због тога ће Русија моћи без препрека ићи на брђијем путем. Но и ако дође до свађе међу Русијом и Инглешком, савез са централним државама чини Русију врло оштрим Инглешкој, због тога може се вјеровати прашком ортазу да има свега међу премјештајем кнеза Орлова у Берлин и заузећем Мерва.

Новине јевропске, особито инглешке и француске, јавно су заузеле питањем о новоме савезу међу Русијом и Немачком. По поводу ових немирних разговора орган руског министарства иностраних дјела „Журнал де С. Петербург“ доноси овајнајаву оваког садржаја.

„У вонини „Штадлард“ своштва се изјавио договор међу Русијом и Немачком. Само по себи се разумје да пријатељски одношаји, који постоје међу ове двије државе, морали су изјавити сличне овој изјави, и није баш потребно било много напучавања ономе који је саставио оне чет точака изјављеног договора. „Агенција хавасова“, упишу на Келна, узела је ове точке договора у строги претрес, и дошла је до тога закључка да нешто из овога договора и може постојати већ по томе што он нема свога *raison d'être*. Ово је сушта истина, и макар да дописник парижске новине чини нека објашњења, с којима се ми не можемо сложити, ми се саславно смо са овим неговим одрицањим закључили.

О бесуспешно мирољубивим тенденцијама абилжени држава било је већ специјално речено у ријечи којом је отворен германски парламент. Кад би новина „Штадлард“ дочекала да прочита ову ријеч, она се не би уништила у своја измишљављања о руско-немачком савезу.

„Слаба страна свјех оваквих изјавија садржи се готово у томе што њихови автори, не будући у стању изјавити никакве год вјерне доказе, старају се измишљављати друге новине о новом руско-немачком савезу толико су вјерни колико и ова „Штадлард“. Политичка мира, којој вјерно наредују црке државе, има у овим цијељу сачувати постојећи поредак.“

Немачки сабор, на који се тако дуго очекивало, скван је и отворен ових дана. Прва је сједница била 23. Фебруара са уобичајеним церемонијама у тако званој бијелој сали црке пазате у Берлину, у присуству чланова цркего министарства, пруског кабинета и до стотину

посланика који већином припадају немачкој конзервативној групи. Свечано отварање парламента по обичајима који су од некога времена постали чисте традиционални, није било у црковном присуству, јер га није лично отворио већ његов замјеник; а и државни канцелар није присуствовао. Парламент је отворио државни секретар при министарству унутрашњих послова Бетихер, који од неколико сесија заступа Бисмарка у тим пословима. Царска посланица али бесједа коју је Бетихер прочитао садржи програм рада саданше сесије.

Престона бесједа завршена је са изјавом, да су односи немачке царевине са осталим државама повољни и пријатељски. Из пошљедних ријечи види се тежиња мирољубивости Немачке и одржава солидарности према осталим великим силама. Оне дају тврдога увјеренија да је мир, који је тако потребан свијема и свакоме, може се рећи стадио утврђен, а да се бар за сада према данашњим приликама не може поумњати у његову стадиност. „Намјерено пријатељство Немачке са царским околним дворовима, оноко сјајан дочек царевине у Шпанији и Италији, солидарност интереса немачке царевине са пријатељским и моћним сусједним силама, вели се у бесједи, јаван су доказ моћи и пријатељских одношаја Немачке у агостраству, што се све осланила на сврху ном повјерљиву наче политике према сусједним и народима.“ Међу тим у бесједи се ништа не вели о савезу Немачке са Аустро-Угарском, што много пада у очи, јер се зна да у таквим приликама од 1879 године, на онамо то се увијек смисљало.

Француски листови паравно пропраћају тај факт са неком аспирацијом, која би им свакојко индла у рачун, изводећи да прећуткивање савеза између двије царевине није баш са задовољством у Бечу примљено, и додају да бечко јавно мишљење поред осталих факата, који су, веде, тако познати, да о њима не треба говорити, некако тугаљиво сматра односе између хабебуршке и хохенцолернеке царевине; на нама се чини, како најповија факта конституију, да бар за ових дана у добре односе те двије царевине не треба ни сумњати, и горњим тврђењима не поклапају озбиљне пажње.

Као што немачки листови јављају, расправљало се у немачком земаљском сабору највише о законском приједлогу за потпомагање радника у случају ма какве несреће, и тек издубе недеље доћи ће на ред законски приједлог о продужењу закона о социјалистима. Должак кнеза Бисмарка у Берлин онет је одложен на неизвјесно пријеме због слабости. — Прошлог понедјељника примио је цар Вилем предједништво земаљског сабора, но неди се да том приликом није било никаквих политичких изјава.

У Угарској је већ у цупом јеру агитација за нове саборске изборе. Умјерена опозиција почела је журно да агитује нарочито у овим жупанијама, из којих су нашла посланици либералне странке бирани били, те је тако и либерална странка изабрана на жупалу акцију. Са свјех страна Угарске јављају, да је узбуђење због саборских избора отпочело раније него што треба, те тијем смета не само јавном животу већ и дјеловању самоста сабора, који изаде да сврши још читав низ важних законодавних питања. С тога се сада сви политички кругови понајвише интересују око тога, колико ће још времена овај сабор вијати. Многи мисле да

ће се сабор закључити прије успресе, али разлоком се рачуна, да ће се сабор још и послатије успресе морати сакунити, јер знала да ријешити још неке премда мале али доста важне законске предлоге. Међу овајма изабали се и обртнички закони, који ће јамачко духу дебату у сабору изазвати. Мјеродавни кругови занимају се даље с тим питањем, да се претвртојство горњо куће још у овом сабору рјеша. Угарска влада није се још одлучила на то, али преговара због тога са мјеродавним личностима магнатеке куће, те ако напусте агодне прилике, влада ће подијети законски предлог о томе. Али се допете овај закон, те ако предрије и обртнички закон, онда ће овај сабор завршити своје дјеловање како сабор реформара. Међу тим спо ове изгледе може да учини партајена страст, која већ мочице да букти по Угарској у необузданој мјери.

У италијанском посланичком дому дошао је ових дана онет до сцене, каквих се већ више пута догађало од како је објавио предједник министарског савјета, Депретио, што немачке, да је у екунитинској већини јавно одлававала дисциплина, која је неопходно пужна у свакој политичкој групи. Предједник екунитиве, Фарини, као што се вели, учинио је нешто у каточ пословном реду у екунитиву, и већина му је изјавила своје неповјерење, не уважавати његове одредбе. На то је изјавио Фарини да даје оставку на предједништво. Но одмах слједио је дана изјавила му је та мста већина своје непоколебљиво повјерење и молила га да и даље остане на своме мјесту као предједник посланичког дома. Још се не зна, да ли ће Фарини остати и даље при својој одлуци или ће попустити на молбу већине.

У Лондону поговара се да ће скоро постати министарска криза. Вели се да се је у самоме кабинету занодеља дута свађа због минерска питања. Гледстон, Гривел, и Дербн наумили су да изврше своју садашњу политику т. ј. да мало по мало савише оставе Полазеа Мисер. Чарле Дилк, Чемберлен, и Порелбрук противнога су мишљења и стоје у опозицију против првих. Последњи траже да над Мисером буде инглешки консултор или стални, или само за неко вријеме. Они непрестано наваљују на министарство да оно учини у овоме послу рјешителан корак. Несугласице између обје кабинетске странке тако су велике да ће министарство пасти ако Гледстон не попусти.

Како јавља „Агенција Хавасова“ операције против Бас-Нинга одишете су у губоту. Колне генерала Моласта и Петријера одмарширале су. Оно дана биће обје колоне пред Бас-Нингом.

У једној од сједница дошета дома Степдеј је јавно изјавио на владину минерску политику. Гледстон у одбору своју изјавио је да данашња влада није узрок апелати у Мисеру, зато да је она ове тежкоће последица од свјех предшастествина. Влада данашња пак, рече Гледстон, при свјетом тежињем околностима које су наступиле због суданског устанка и због колере, успела је парати у неколико мису у мисеру и довела је сабривај и трпљиву у редовно стање. Инглешки, говорио Гледстон, не може предмети владу над Мисером, јер би то била погрешка начела међународна права —

Инглешки адмирал Хевел изјавио је оваку прокламацију против Османлије и његових присташа.

„Ми, адмирал инглешке флоте и гене-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БРАК И ПОРОД.

(Наставак).

Са живеном зуба довршила се дјеца прва два своја живота т. ј. прво дјетинство, и одвајају се од „милекивали“ ситне дјеце. Већ сада владају сама себом и својим снагама, и развијају их све више и више. Нема тога, да око њих мораш даш а ноћ лебдити и сва је брига ако их мораш кашто поновити. Свако се само дигне, устане и обуче; свако само једе; свако се само посмужује и помогне, а гдјекада је чак и теба на руци. У шри су, на пави су, отпади са стоком или у рабу, сједе у школи, не видиш их по науду дан, па ти онет илие брига. Тек кад се смрине те се поће лежати, падне ти на ум да из прегледаш је су да сви на броју, да воје понегдеш гдје пошлујеш... и то је све. Та и не знаш, шта они раде, ти „немаш када“ да се осврнеш и на оне, који већ могу смити; и тек ако се које разболи, савијаш се мало око њега.

Али још не треба тако. Зар би надало, да расад изведеш, па да га послије видиш не науду дан, не пошлујеш, не опонаш, не гдјекада и т. д. ? Иако су дјеца одржала да већ нешто сабом владају, још и није вријеме, да их са свим напустити; још су дјеца слаба, везаљива и неопашта. Тек кад влада да поће ови, што ће им

за живот остати; тек сад влада да им у крв пресадити, што ће их за цијељога живота од рје бранити. Сад се тек пошати, да ти дјеца праме само оне обачаје и навике, који воде срећи и напредку: цупом трпљесном и душевном здрављу.

Посао око тога није толико мучан, али није стрпљења и постојанства. Ти већ не треба више сама да радиш, али треба стрпљењив и постојан да будиш, како ће ти дјеца у свакој прилици показати, да су попримала од тебе оно што влада. Пази, да ти се свако дјетије на вријеме буди и устаје; да се одмах лијепо узмје: опере и само очисти, да не обуче што подерано и незакрпљено; да по кући не ваптари, него да све склади и уређује; да не сједе за гађењем за трпезу; да не издети нехотудно на улици; да не легне мусаво и збрљано у постељу; да не спава обучено и т. д. — на св му тиме показуј како ће у другим приликама живота бити уредно и у здраву, те сачувати своје здравље свој умед и своје достојанство. Научи дјецу на уредну трпезу и покажи им, да није добро, кад је човек гамап, прождрљив, обливора, лако, несит и себичан, него да је увек боље кад је умјерен а понајвише у јелу и пићу; научи их, како ће гдјекада и прегорети те се и других сјетиш, како ће гдјекада своје природне гаживе обуздати у умарати и т. д.; — па ће послије алати море и разлога и сваком другом уживању. Гледај те изјави само дјетије, да оснати себе и своју нарав; да се не разголта и не претрија кад томе није врије-

ме; да се не навјежи чим га који вјетрић ухвати; да се не грчи око неби, кад вије знаме; да не стане озакојено на вјетар; да не тумара мокрих ногу; да се не боји од свакога шуњања; да се не јуначи, гдје није прилика; да у опште с разлогом знаи себе, своје здравље и своју снагу; — на ће му онда у нарав пријети, да разборито суди и о другим појавима око себе и у великој природи. Побрини се, да уз тебе и дјетије заводи посао и труд, да га оно само тражи као своју природну потребу и дужност; да му омили заслуга, али не ради само добити, него ради тога што му позлаује његову снагу и самосталност; пријави га да у послу не омазне, не претрији и не претони; да сврши што почне; да се усвјешним трудом разумно слади и т. д.; — па св га тим наоружала сјајним оружјем против многих биједа у животу. — А зар то није доста од тако обичних зачетака? Ту не треба ни богатства ни велике науке, него воље и стрпљења, па зар из родитеља да своје дјетије не може наћи? —

У овом добу је међу дјетом већ велике разлике — све да и не узимам у рачун разлику по spolu — па и на то треба пазити. Дјеца расту; дјеца се развијају и напредују, па што их запане из овога доба, то им је обично трговина за цупо вијек. Једно почије штркати у и вие љукате, а друго се онет годинама не миче, него само шири. Једно је блатејо а друго је румо; једно никд сито, а друго једва заложу, једно шкоче и једна илии мода, а друго поједе читав сат да и не посити. Једно

плаха и живихно, а друго тромо и мирно; једно отворено и слободно, а друго тугаво и пашљиво; једно весело а друго озбиљно. Ко год послије већ свако има својо блик, своју нарав и своју буд. Све те разлике су гдјекада баш у природи дјетиној и ми их онда ријетко кад можемо сузбити.

Али и не треба да природу дошми него треба да је само уштин. Ти треба да за рана пошаш те разлике; па да према њима своју дјесу пошлујеш. Дјетије и. пр које брзо у вие рачте, и слабо крупна и јака треба боде пазити него оно дежнеккато и тежело. Храва танкога дјетета некоја је јака, носло лакија, одмор дужи, владух јуник чет и сва нећа бржија, на ће и ош штркатила отрети рђу са себе и доштити се снаге. Оно плаво и живихно треба умерити и уштити, да му алаког не издуди, а оно мирно и штркатилао лада слободити и штркати, да пошлуја добоје. И ако си свима мати, не гажаш бити свима си свик једнаки; не смити су дјетије једном жером жерити, све на једну калују силом штркати, него мораш свако приштити, те свакоме према штркати своје већа. Баш ондјекада се свик дјетин, не алакога калупом, него се вли праше илии штркати штркати. А кад је тако код првог праше, како мора бити код другог? —

Дјетинство брзо прође. Као да је јуче било, кад ти дјеца брзо сити и пошаш. А гдје данас! Дјеца дошми; у вије ти свикан мотак и дошми дјетије, па ако су још слаба, кад ти је брзо, како ће им из уредити. Дјетинство штркати дјетин-

раз и англиске војске, концентрисане у Суа-
кину, позивамо нас овам да се мирно ра-
лијете и да се вратите својим кућама.
Инглиска војска етоји у намјери, да про-
дукуме операције против нашег догора у
долини Таманлех, те ће све који се нађу
под оружјем сматрати за бунтовнике, и
поступати с њима као и с онима у Ел-
Тебу. Послушајте још благовремено ову
опомну а не слушајте аде савјете Осман
Дигмине. Имате ли абор чега да се жали-
те, а ви отирајте наше посланике гене-
ралу Гордону у Картум, која ви сви по-
знајете као добра и праведна човека. Ако
желате да пошљете и нама ратне изасла-
нике, то им ми обећавамо нашу заштиту,
а њихове ћемо најаве по телеграфу саоп-
штити генералу Гордону и добићемо од
њего за 1 дан одговор. Ми желимо, да нам
по овом писмоноши доцнајаше одговор на
ово писмо; јер иначе припадате сими се-
бе пошљеднице, које ће вас сааћи.

У Шпанији готово свјетла буне. Нег-
да Карлисти, негда социјалисти, и-кад ре-
публиканци, тек свјетла се највећоје калу
визарили. Као што наш телеграм јавља у
Мадриду је откривена заједна републикан-
ца. Уапшени су два генерала; један
офицер и више других лица. Често
се пута чују и лични напади на краља.
Кастелар најодлучније осуђује све личне
нападе на краља. Он вели да су ти на-
пади подли пошто су управљени против
онога лица кога учинили положај не до-
пушта употребу обичних средстава за на-
падаје и одбрану. Таки напади, који иду
против личности краља, потпуно одоб-
вају строге мјере које влада предузима
против оних људи, који овакве нападе чи-
не, и против онога дјела плаволеке
штампача која на својим страницама износи
овакве нападе.

Д О Н И С И.

ПЕТРОГРАД, 25. Фебруара. —
Јаш се постојано наша преса бави
заузећем Мерва и премјештајем кнеза Ор-
лова из Париза у Берлин. Све што се
говори о Мерву већином је о томе како је
Мерв лухот, каква значај има заузеће
Мерва и т. д. Приврешћу на свега онога
слиједеће: житељи Мерва дијеле се на
два племена: Отаминске и Тохтаминске, а
ови се дијеле на четири рода: Вакиле,
Вахиле, Сичимске и Беке. У састав деу-
тације, која је дошла да изјави покорност
Русији, били су хани од сва четири рода:
Јуеу-хан, Маи-хан, Сари-Ватир-хан и
Мурат-хан. У административном одно-
сију Мерва се дијеле на 24 канала, а сваки
канал има 2,000 кибитки. Сваки канал
послао је, уз она четири хана, још по
једног деутата. Тихијем начином ха-
ни и старешине били су представници све
мервске земље.

Из свега овога што се пише о пре-
мјештају кнеза Орлова из Париза у Бер-
лин, саопштили смо само ово: Премјештај
кнеза Орлова из Париза у Берлин био је
рајанов још у Октобру прошле године, и
учинио је у знак пријатељске промене
политике петроградског кабинета у одно-
сију Германије. Савез Германије са Ау-
стро-Мађарском постепено је приликом усло-
ва; Русија се је приближила са Германи-
јом ради сачувања мира, и обећала је да
не ће примати учешћа ни у каквоме са-
везу који би ишао против Германије и
њених савезника. Писање о разоружа-
вању било је затакнуто само уред, и на
пошљетку постигнуто је споразумљење
на основу status quo. Писања договора

а мамак само чека, док се жетина прибере,
да се свати устане.

Него немој да прехитрош, Јесте роди-
тељска дужност, да се побрину за срећу
своје дјеце, али је и то дужност да им ту
срећу колико толико ујамче. Још има, што
ти влада учинити и на што ти ваља пазити
но што пустиш дјете испод своје руке, да
о себи живи и да се у животу бори. На-
оружај га за ту борбу поузданим оружјем
и некај пошљетачу на својега да и му
крила не расту. Отац нека гледа сина,
а мати нека учи дјер. Момак нека обзид-
но прихвати посве као да је сва кућа на
њему; нека тражи честито друштво, нека
се чува калаша и страсти нека пазни мје-
ру у свему; — нека највише показује да
са собом може владати и да му још преоста-
је снага да и другим влади. Претеран зор
и велико јуначество нека отац стицава и
рахлађује, јер баш у томе добу је дво-
прилика, да се плаха снага затре. Мајка
нека упути ћерку у домаћим пословима, да
јој послуже не буду тешки, нека јој буде
савјетница у женским тајнама, нека је спре-
ми за искрена друга и брижну мајку, нека
јој из преглади дјетоване, да јој послуже
ниједа као "пароване", него нека изведе
из ње разумно створење, које ће и другога
успити а и само еретно бити. Јесте "мла-
дост дјетост", истина је, да збоља живота
долази својим роком; али разуман родитељ
не ће своје на то одбијати, него ће гледати,
да дјетет не пређе у сивост него да мла-
дост буде кићени алатом кључ али тако
копан, како ће моћи отворити и праву раз-

међу Германијом и Русијом до сад не по-
стоји.

Осим ових питања једна част пресе
заузима се одвајањем туркестанскога ге-
нерал губернатора Черњавина, којег је за-
мјестно пачинио штаба царско руске гар-
де генерал Розенбах.

Славенофилска преса, пред њима на-
вјестини орган И. Ансакана "Рус" осуђује
владу за тај поступак говорећи да је г.
Черњавин један од најбољих руских генера-
ла, који је освојио с тим крајем, којег је
он изучио боље но ико у Русији, и који је
освојио Ташкент, као тако да он има ве-
лики упути на Средње-Азијате и да је он
једини који би могао уредити Мерв и Ахал-
Теке. Друге новине су против, осуђујући
ереског пошљовода за многе ствари, и за
реформе које је покушавао да учини без
дозволе владе. У колико смо ми чули,
он је одазват за то што је заплео пу-
тару упути земље, и што полити-
ка с Бухаром није одговарала оној по-
литици коју води велика монархија са
вишњим сансвом. У осталом поговара
се да ће Черњавин бити преведен и др-
жавни савјет. Што се тиче за г. рала
Розенбаха то је један из љубимаца данашњег
императора, и одликује се доста бистрим
умом и енергичним карактером. У осталом
данас и треба човек недант, који би на-
дар био стегнути и у ред држати један од
нашебуудавиз, највише у заједно нахра-
брах народа Азије, тим прије што та зе-
мља заузима преходну тачку к Хегату, при-
ближује се Авганистану и к границама
Индије. На колико је то мјесто важно мо-
же се видјети из тога што покорни Бикон-
евилд јавио је говорио, да заузећем Мерва,
Русија би ставила у невољност Инглиску,
да јој објаве рат. Благодажење заузету Ингли-
шке у Египат Русија је успјела то учинити
и без тога. Истина већина Инглишке пресе
жестеко напада на лерда Гревилла за по-
гову неуспјешност.

(Р.) ДАНИЛОВГРАД, 7. Марта, 1884. —
Срце ми од радости игра, кад погледам
шта се данас чини у овом питоном нашем
округу: за то и перо у руци узех да ра-
дост која ми груди напује општем. —
Руина зора тек промоди своје зраке, уста-
је тада мало и велико и лаћа се посла.

Неко реко живио доцне,
Неко гради за башту мећу,
Неко сади шљиве и муршине,
Неко копа пола и башчице,
Неко се жува у раседе,
И тошине у слави граде!

На посао своје установе, свако радо-
сно рад свој прихвата у ајевасе јунач-
ких и веселачких плесана. — Слободни
смо од напнатијека — весели смо као кнад,
јер из дана на дан све боље напредујемо
и морално и материјално! Радимо неу-
морно. Молимо се Богу да нам поживи
дуго и много наш витешки и премил Г.
сподар који се брине о свом народу као
добри отац за своју дјецу!

Читали смо у наш "Глас Црногорца",
да друштво четинско читаонике лати се
ваљаног рада начинити на Цетинје "Зет-
ски Дом", за разне просвјетне циљеве,
под покровитељством Н. Свјетлости мла-
дог Књажевца Мира! Хитамо поздравити
младог дичног покровитеља! Хитамо
поздравити браћу друштво четинске чита-
онике који не жале труда за напредак
пригороје! Хитамо поздравити "Зетски
Дом", који ће се подигнут над витешки
Донен!

Весели се Зето земљу равна
Добила си Господара савана!
Дуго прјеме у ровство си била
Ал' слободу другу си добила!
Твој "Зетски Дом" нека се устане
То нам срце у Господу преса!

виду живота... Савјета ништо могу али
добар примјер је јачи од свакога савјета,
Што види дјете од родитеља, млађа од
старијега, то се најлакше прима. Нека да-
кле родитељи никад не забораве, да они
већ раде примјера морају чувати своје тје-
лесно и душевно здравље, да већ раде при-
мјера треба да су здрави, честити и ваљни.
Гдје није тако ту празан савјет слабо
поможне.

Кад ће се момак женити а дјевојка
удати, не може се утврдити одјеком. И
момак и дјевојка видла — као што већ знаш
— да су подицно дјела, а баш то није свуд
једнако. Једна је и пр. од седамнаест го-
дина пошљину развијено и савином дозрело,
а друго није ни од двадесет и више. Саме
године рјешко кад у томе прегуђују, и уви-
јек је поузданије кад се поред њих гледа
још и на тјелесну и душевну зрелост. Оно
јесте боље да се рано жени и удаје, јер се
таме младост упути у уредан живот, на је
он онда чува од страсти и болести, али и
то правило има свјих природних граница.
Обично се у нас не ће погрешити, ако се
мушко ожени од двадесет а женско уда од
осамнаест година; али испод тога не би
требао сизанати већ због свих разлога,
што сам ти их споменуо. Видео си шта се
чини од незрелих младецаца и њихова по-
рода, и шта бива, кад је друг другу не-
спаслики, на нека ти је то ујек на памети
кад год будеш женио и удавао.

(Свршиће се.)

Домаће вјести.

ЦЕТИЊЕ, 10. Марта.

— Дошао је на Цетинје доки заступ-
ник турске при двору Његовог Височан-
ства Цивилниша Он ће предати своје
кредитиве Н. Височанству Књазу у не-
дјељу 11. о. м. —

— Г. Кривош руски конзул из Ско-
дра, који се неколико дана бавио овдје на
Цетинју, вратио се је у Скодр. Овдје је
дошао г. В. В. Пасек који ће управла-
ти дјелима царско-руске илације на Цетинју,
док не буде назначен нови мичистар-ре-
зидент. —

— Данас је држан у овдашњој ма-
настирој прили парастоса за упокојење ду-
ше г. Г. Г. Пасека, сестре Н. В. Књаза. При-
суствовали су Н. В. Књаза, Н. Свјетлост Кња-
заша Намједник, г. Ставо и јка Његовог Височанства и више чинов-
ника. —

— Већ се је са грећом одлучено раз-
лаја "Зетски дом". Камење се доми, при-
нос се дрва за радњу калаша, и већ је
одређено мјесто гдје ће бити грађен дом.
План је израдио калашинишиер г. Сладе. —

— Чујемо да ће овдашње пошљешко
друштво читаонике четинске играти два
шалава комада "Шарана" од Јана Јована
Јовановића, и "Пола аниа пода воле" од
Коста Трифковића. Чист прахот биће на-
мијењен у корист ошца позоршца га
друштва. —

— Од наше дана било је под нас вр-
ло дијено пријеме. Врућине су биле пра-
ве прозеће. У петак пријеме се је про-
мијенило и почела је киша падасти.

— Пишу нам из Вар-Пазара из Прим-
нице да се је тамо почело грађење
новота колекског пута који иде од Барг к
Вар-Пазару. Већ је тамо долазио познати
инжињер г. Сладе који је прегледао лини-
ју пута и дао потребна упутија за радњу.
Алат и друге потребне за грађење ствари
већ су тамо дошле.

— Јављају нам из Бишковића слиједе-
ће: Код нас је данас земља кишна и дије-
но пријеме, које је већ почело радити
из аније стаје на поље мизити и ошми-
нати га на прочећни рад. Грађини пак
овдашњи почели су обилазити око свих
плацева који су одређени за грађење но-
вије кућа по новоме плану, којег је на
ову варош израдио инжињер г. Сладе. Већ
се у великоме припремају материјали за
грађење кућа. Сваки кам дан грме мане
као таково, што нас ошмиње на оне дне-
ни кад се онуда с Турцима пушкарамо.
Ма нека су просте оне наше драге жртве
које падоше при задовољавању овога дично-
га града. —

Књижевност.

Добили смо ове недеље ове нове
књиге:

Илустрисана историја српскога ча-
рода, из народ и школу, књига Н. Идије
Коста Мандровић. Цијена 20 новч. из 50
цара. У Бечу, 1884.

Педагогика према другим наукама
од Ј. Махдроговића. У Биограду, 1884.

Урођеност или моћ наслеђа од Л.
Бихнера, превео Ј. Махдроговић. У Био-
граду, 1884.

Телеграми "Гласа Црногорца."

БЕЧ, 5. Марта. — Мадритске
новине јављају да је тамо отворена
нека војничка заједна републиканског
карактера. Два генерала, један офи-
цер и неколико подофицира уапшени
су.

БЕЧ, 7. Марта. — Влада Инглиска
не одобрава прокламацију адмирала
Хевата против Осман-дигме, највише
о одазиву Ховата на јесу петиница.

РИМ, 9. Марта. — Успјед пар-
ламентског стања кабинет Дебетиса
дао је оставку.

Приносана *)

Од неко доба аустријско новине по-
челе су разиротраћивати глас, да сам се
ја бајати појавио на челу устанике чете у

*) У корист неговог народа пријетили да су
манашки аустријски грее на воју приност г. Ли-
шова не спаживају. На једна истоготика немо
да је у све руске ратне био командир чете пошљ-
не дјеце боралах 200 љомака на све арије, ко-
ји се обично плазу на најошљивја арије. Као та-
к и није се постидио: под Авлиар преса се почео и
ио једна командита, на што је го то Борбешкрет IV,
ет. На Десембру 1877, отио 8 топова и сву робу,
и заробио две топове — зашто је добио прот Борб-
Јов I. ет. 14. којег не каси ни једна ошљивја
и једна руске арије. Азид у грађење штурка Гес-
Тене пошљавио тајне упути да је добио се. Изајенири,
осам тога и других 10 орава дјела је од нара на
дар богати снаху, у Крику и дошљави се. Иза-
ином и азушљави у 27 година чак интени-
на. У пошљави свата Н. В. пријавио га као
Црногораца својим аустријом, и сад се налази на
Цетинје да се од аустријских власти се чинијеком.

Уредништво "Гл. Црногорца."

Босни, и да радиш у свези с разним комито-
тима и српским радикалима како би подигао
устаник у Херцеговини. При том несе на
таш новина у тојим угодним члацима
излази да могу пошљетачу приност.

На приносну моју жалост аустриј-
ска преса напавала је ту новост, јер је
потицм у свези с комитетима, ни с ради-
калним нити сам у Босни већ с једним као
приносним чланом и налачим се на Це-
тану.

Што се тиче напавала тих новина
на мене као војника лавинајућ же војним
свјетометом, којему није дошта било учас-
твовати у херцеговини устаник 1875, у ар-
матор ки рат 1876, у руско-турски 1877,
и у финансијској експедицији генерала Скобе-
лева у средњу Азију 1878—80, него још
да сам пошљавио продрјети 1882, у бо-
сачки устаник. Сваки напави аустријско
пресе као и клевете, службе меша на утје-
ху и с нама се ја пошљетом. У осталом
моја приност најбоље говори на пошљо-
ица преса аустријска преса. Свјетле сам
гора, да јој на то одговара.

У осталом нека се та преса ујери
да ја, кад би мислио жртвовати свој
живот за своју идеју, која већ гармонизира
ошом јесконом владом воју служим,
ка би ја ушпо ефикасирати то остав-
ком на државну службу, као што сам то
учинио приликом мог официрства у царско-
руској гарди 1882, а тада као приватни
човек слободан од сваких званичних обав-
за могао би ићи куда хоћу, и радити што
хоћу.

Ауторит Н. В. Књаза Црногорског
Ј. Поповић Јановић.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Ваздушни брод) Преје годину
дана основале се у Петрограду друштво на
адије за грађење ваздушног брода, који
се даје употребити. План за тај брод поти-
че од калашина Игната Костовића, Србина
родом из Пеште, који се ради остварива-
ње замишља прелети преје три године у
Петроград. Управљање ваздушног брода је
проблем, који наука није да сада још рије-
шила и гав се свијет сада интересује, да
види, да ли је то пошља Костовићу за ру-
ком, у нем би елаују то био припадник
огромне зашљак. Костовић гради међутим
већ у великој свој брод који је надијено име
"Росија". Ваздушни број "Росија" је 200
тона дуг, 80 стопа висок и 31 стопа ши-
рок. Висина тог гудит брода достиже ви-
шину куће на пет спратова и већ погладе
на калуу а путање (која је са изнадред-
ним луксузом уређена и која ће бити о-
свјетљасна електричном свјетлашћу) узлази
не бицим респекат. Ваздушни брод ставља-
ће у покретне један аријет и краља, а
бродна ће му бити командирова. М-ушност,
да се влада ваздушним бродом да се не-
то не вода управља, размишљаје се тим,
што се немо покрене гредетом нешто са-
мосталног мотора, који је тајна Костовића.
В-аки дво аустријски принос "Росије"
биће напуштен тешко, али не ва то, да се
брод подиже, него га му се наповарена
тежина у толико силе, да може да дође
у висину од 50 до 100 стопа и да се у
тој висини одржи. Костовић ујевана, да ће
уговором на неговом ваздушном броду би-
ти много мање опасна, него пошљави на
пароброду или на железници. У тачну о-
не аније биће брод потпуно готов и на је-
то 1. Јуна вада да наступи своје прво пу-
товање.

(Највећи градови у Јетро-
п.п.) Лондон броји данас 4,074,000 станов-
ника, Париз 2,239,000 и Берлин 1,192,000,
дакле Лондон сам скоро толико, колико
Париз и Берлин заједно.

(Аустријска војска). У Аустро-
Угарској је крајем новембра 1883 године
било свега 11,947 активних и резервних
официра. Од свих дјавио на пошљави и
стрелне 13,500; на артиљерију 3000; на
техничке трупе 300; на санитет и три-
700; и на административну 500. Генерал и
генералштабних официра број аустријских
појеса 700. Осим тога има домовојених
официра (Landwehroffiziere) у Аустрији
2185, а у Угарској 2186 у аустријској ма-
дармерији 96, а у угарској 174. У то има
равно 1800 свештеника, аустријска, аустријска,
рачуноводја и витезована. У тај број ви-
је ушла аустро-угарска морина, у којој
такође има до 500 официра.

(Дјавијати тош). По ријечима
"Мил. Цг." Амријанци су измисли дона-
митни топ. На-мислио га је нека Миовић из
Охре, Сада се ради у једном заводу у
Визинкову пробне цилиндар 20 стопа ду-
гачи од четири пачиница калаша. Прах
се не ће употребљавати у овој топ, јер сад
би се аустријски прах аустријски би се и дјави-
митни финиш у таквоме случају и то би се
разлазило у комаде. На мјесто праха упо-
трјебљавало се стегнута воду. Ова прва
проба тош пачиница финиш тежином од
три фунта на дјавиу око доје инглишске
моде (1/2 сата дјавиу). Можемо себи пре-
ставити страшно пушачу си у таква дјави-
митна финиш како он удари у дјави-
лаће, или на неку калуу, а такође и у
терћу.

Ако ова проба тош пачиница добро на

